

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาถึงแนวทางในการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นการศึกษาถึงแนวทางในการอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้อง ร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมให้อยู่กับเรานาน ๆ ทุกวันนี้กระแสของภาวะโลกร้อนมีการร่วมรณรงค์มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเกิดปฏิกิริยาเรือนกระจก ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องตระหนัก รวมถึงให้ความสำคัญ การมีจิตสำนึกในการช่วยกันเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทุกคนต้องให้ความร่วมมือกัน ซึ่งสถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม (2555, หน้า 227-228) กล่าวถึง กระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับสากลได้เริ่มขึ้นตั้งแต่มีการ ก่อตั้ง UNEP ในปี พ.ศ. 2516 และได้เพิ่มความเข้มข้นมากขึ้นภายหลัง การประชุม Earth Summit ที่เมือง Rio de Janeiro ในปี พ.ศ. 2535 เหตุการณ์เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของนานาชาติในการ ผลักดันรูปแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) และมีอิทธิพลในการกำหนดทิศทางการพัฒนาของประเทศไทย โดยสามารถ สังกัดได้จากทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่สะท้อนแนวทาง การพัฒนาที่ยั่งยืนที่เริ่มปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 เป็นต้นมา การเปลี่ยนแปลงในลักษณะดังกล่าวเป็นรูปแบบการ ต่อสู้กับปัญหาสิ่งแวดล้อมตามแนวคิดตะวันตก ซึ่งประเทศไทยเองได้รับหลักการต่างๆ มาประยุกต์ใช้ไม่ว่าจะเป็นหลักการระมัดระวังล่วงหน้า (Precautionary Principle) หรือ หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle) ในเชิงกฎหมายความตื่นตัวด้านการ พัฒนาที่ยั่งยืนในระดับนานาชาติได้มีผลกระทบต่อแวดวงข้าราชการและ นักวิชาการในประเทศไทยจนนำมาสู่ การประกาศพระราชบัญญัติส่งเสริมและ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. 2535 ซึ่งนำมาสู่การก่อตั้งหน่วยงานราชการที่สำคัญในประเทศไทย เช่น สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ และกรมส่งเสริมคุณภาพ สิ่งแวดล้อม

ตลอดช่วง 30 ปีที่ผ่านมาที่ประเทศไทยได้ตื่นตัวด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นปัญหาที่พบเห็นในประเทศไทยเอง เช่น ปัญหามลพิษ ที่มาบตาพุด และที่เป็นผลมาจากแรงกดดันของนานาชาติ เช่น ปัญหา โลกร้อน พบว่า ในปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีสภาพเสื่อมโทรม และฐานทรัพยากรธรรมชาติบางชนิดก็ยังไม่มีการทำว่าจะมีแนวโน้มดีขึ้น ตัวอย่างความกังวลที่เห็นได้ชัด ได้แก่ การบุกรุกพื้นที่ ป่าไม้เพื่อลักลอบตัดไม้หรือจับสัตว์ป่าส่งขายยังต่างประเทศ การทำสวนยาง หรือการทำไร่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ป่าสงวนอย่างกว้างขวาง ความ เสื่อมโทรมของทรัพยากรประมง ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง หรือปัญหามลพิษในพื้นที่อุตสาหกรรม เป็นต้น

ปัญหาเหล่านี้กำลังสร้างความรุนแรงมากยิ่งขึ้นทุกขณะ และทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องหาแนวทางในการรักษาความสมดุลทางธรรมชาติกลับคืนมา (สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, 2555, หน้า 227-228) โดยจากปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่มีมาอย่างยาวนาน ส่งผลต่อการสร้างมลพิษ การทำลายสิ่งแวดล้อม การร่วมมือกันในการลดการทิ้งขยะ ลดการใช้ขยะที่เป็นมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ขยะอิเล็กทรอนิกส์ การลดการตัดไม้ทำลายป่า รวมถึงการลดการใช้พลังงาน อันจะทำให้เกิดการช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม โดยสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้อากาศสิ่งแวดล้อมได้มีการฟื้นฟูตนเอง หรืออาจจะร่วมมือกันช่วยกันปลูกต้นไม้ การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมที่ดี

การช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในระดับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ภาคเอกชนในปัจจุบันมีการณรงค์ ให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด การใช้กระดาษ Recycle การลดค่า Carbon การประหยัดไฟฟ้า รวมถึงการทำ CSR โดยอาศัยการทำกิจกรรมของพนักงาน ให้พนักงานมีส่วนร่วมในการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยเฉพาะในปัจจุบันนี้ สถานศึกษา หรือตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เริ่มตระหนักและร่วมกันรณรงค์ให้มหาวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว Green University ดังเช่น มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา (2016) กล่าวถึง มหาวิทยาลัยสีเขียว ด้วยความมุ่งมั่นที่จะพัฒนามหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ให้เป็นเมืองมหาวิทยาลัยสีเขียว (Green Campus) ที่มีสภาพแวดล้อมน่าอยู่ ไร้มลพิษ เอื้อต่อวิถีชีวิตที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ควบคู่กับการสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา บุคลากรและชุมชนโดยรอบ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ดำเนินการปรับปรุงในทุกๆ ด้านอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ภูมิทัศน์ ระบบสัญญาณ ระบบสาธารณูปโภค และพัฒนาโครงการต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาไม่หยุดเพียงแต่การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงวิถีการใช้ชีวิตของผู้คนซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป มหาวิทยาลัยมหิดลได้มีการปรับนโยบายในการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อยกระดับความสำคัญและเอื้อต่อการทำกิจกรรม เช่น มีการออกแบบและสร้างพื้นที่ที่เอื้อต่อการเดิน การปั่นจักรยาน การขนส่งสาธารณะ กิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมทางกายที่สร้างสรรค์ มีการสร้างสัญลักษณ์ทางการจราจรที่จดจำง่าย และส่งเสริมกิจกรรมทางกาย มีการสร้างทางเดินในพื้นที่ธรรมชาติและพื้นที่อนุรักษ์ มีสิ่งอำนวยความสะดวกเช่น เครื่องออกกำลังกาย ลานแอโรบิค ฯลฯ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางกาย จากตัวอย่างของมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ดิฉันหนึ่งในอันดับมหาวิทยาลัยสีเขียว โดยมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ต่างๆ ให้สอดคล้องกับการเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวได้อย่างดี การทำมหาวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวได้นั้น ต้องมีแนวทางในการร่วมมือกันทำ โดยเฉพาะการร่วมรณรงค์ในการประหยัดไฟฟ้า ตามห้องเรียน ห้องน้ำภายในมหาวิทยาลัย การนำแผงโซลาร์เซลล์มาช่วยประหยัดพลังงาน การคัดแยกขยะ โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ โดยมีการให้ความรู้ความเข้าใจกับนักศึกษา การนำรณรงค์

ไฟฟ้ามาวิ่งรับส่งบุคลากรและนักศึกษา มีการรณรงค์ให้นักศึกษาใช้จักรยานเป็นพาหนะในการเดินทาง โดยสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของนักศึกษา เพราะในรั้วมหาวิทยาลัยจำนวนนักศึกษานั้น มีมาก โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนคร เป็นอีกมหาวิทยาลัยหนึ่งที่ กำลังขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว

การศึกษาค้นคว้าเรื่องการมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (มหาวิทยาลัยสีเขียว) : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนคร จึงเป็นอีกแนวการวิจัยหนึ่งที่ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในปัจจุบันว่า มีส่วนร่วมมากน้อยเพียงไร เนื่องจากในปัจจุบันนี้กระแสของการรักษ์โลก หรือการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญมาก หลายมหาวิทยาลัยร่วมรณรงค์ ปลุกกระแสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักศึกษาได้เข้าร่วม โดยการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้รับรู้ถึงการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชาว่ามีส่วนร่วมในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพียงไร มีการตื่นตัวมากน้อยเพียงไร มีส่วนร่วม มีการปฏิบัติ หรือให้ความสำคัญต่อการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพียงไร โดยผลการศึกษาที่ได้จะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้มหาวิทยาลัยได้รับทราบข้อมูลจากนักศึกษามีส่วนร่วมกับมหาวิทยาลัยมากน้อยเพียงไร นับว่าเป็นการศึกษาข้อมูลเพื่อเป็นการกระตุ้น หรือช่วยแก้ไขให้นักศึกษามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการช่วยผลิตบัณฑิตที่มีใจรักสิ่งแวดล้อม เมื่อจบการศึกษาจะได้มีแนวทางในการร่วมกันรักษา สภาพแวดล้อมที่ดี

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยการมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (มหาวิทยาลัยสีเขียว) : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนคร มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยข้อมูลของนักศึกษาต่อการมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 3) เพื่อศึกษาปัจจัยข้อมูลของนักศึกษาต่อแนวทางในการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของนักศึกษาที่ส่งผลต่อแนวทางในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัยมี 3 ประการ ดังนี้

- 1) ปัจจัยข้อมูลของนักศึกษาที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมของนักศึกษาที่แตกต่างกัน
- 2) ปัจจัยข้อมูลของนักศึกษาที่แตกต่างกันจะมีผลต่อแนวทางในการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน
- 3) การมีส่วนร่วมของนักศึกษาจะส่งผลต่อแนวทางในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นศึกษาการมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (มหาวิทยาลัยสีเขียว) : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนคร โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนคร ระดับชั้นปริญญาตรี ตั้งแต่ปี 1 ถึง ปี 4 จำนวน 2 คณะ 2,751 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนคร ทั้ง 4 ชั้นปี ทุกคณะ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยสุ่มให้ได้สัดส่วนกับจำนวนนักศึกษาของแต่ละคณะ (Probability Proportionate to Size Sampling) ซึ่งคำนวณได้จำนวนตัวอย่างที่ต้องใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 400 คน

1.5 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษามีที่มาจากกรอบทฤษฎีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 ดังนี้ ตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมของนักศึกษา

- 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม
- 2) ด้านการร่วมปฏิบัติในการรักษาสิ่งแวดล้อม
- 3) ด้านการร่วมกันรับผิดชอบ
- 4) ด้านการรับรู้
- 5) ด้านทัศนคติ
- 6) ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

ตัวแปรด้านการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

- 1) ด้านความรู้ในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 2) ด้านการรับทราบข้อมูลในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 3) ด้านความสำคัญของการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 4) ด้านองค์ประกอบความยั่งยืน

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้มีความเข้าใจขอบเขต และตัวแปรที่ทำการวิจัยอย่างชัดเจนตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม หมายถึง การมีแนวคิดที่ดีในการร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเป็นสิ่งสำคัญต่อการทำให้เกิดเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว มีแนวคิดในการเริ่มต้นรักษาสภาพแวดล้อม การร่วมเสนอแนะกับบุคคลอื่นในการร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม การชักจูงผู้อื่นในการร่วมรณรงค์ และการริเริ่มการรวมกลุ่มเพื่อนเพื่อร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ดี

2) การร่วมปฏิบัติในการรักษาสิ่งแวดล้อม หมายถึง การร่วมกันประหยัดพลังงาน ทั้งพลังงานไฟฟ้า น้ำประปา การปลูกต้นไม้ การใช้จักรยาน การเข้าร่วมธนาคารขยะ การรวมรวมขยะรีไซเคิล การประหยัดกระดาษ การคัดแยกขยะ

3) การร่วมกันรับผิดชอบ หมายถึง การมีจิตสำนึกหรือการรู้จักรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถทำให้เกิดการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการรับผิดชอบในการดูแลรักษาเมื่อเข้าห้องน้ำก็ต้องรู้จักช่วยกันดับไฟเมื่อออกจากห้องน้ำ การรับผิดชอบในการทิ้งขยะให้ถูกที่ การรับผิดชอบในการแยกขยะได้อย่างถูกต้อง การมีจิตสำนึกในการใช้พลังงานอย่างประหยัด จิตสำนึกในการร่วมมือกันในการรักษาความสะอาดภายในห้องเรียน และภายในมหาวิทยาลัย

4) การรับรู้ หมายถึง การแปลข้อความ หรือความหมายที่ได้จากการสัมผัสทางกายภาพ ที่มีสิ่งเร้ามากระตุ้น หรือมากระทบต่อประสาทสัมผัส จึงเกิดเป็นการตีความหมายขึ้น กระบวนการรับรู้ทางด้านการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจึงหมายถึง ความเข้าใจในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การตัดสินใจเข้าร่วมกับสิ่งแวดล้อม การรับทราบข้อมูลที่จำเป็นต่อการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

5) ทศนคติ หมายถึง ความสัมพันธ์ของความรู้สึกในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ความเชื่อ ความศรัทธาในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ความคิดเห็นต่อการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การยอมรับในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

6) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันทางการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การพบปะกันภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดทางการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การสร้างเครือข่ายข้อมูลข่าวสารทางการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การแลกเปลี่ยนมุมมองทางการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

7) ความรู้ในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง การศึกษาข้อมูลในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การได้มาซึ่งความรู้ในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ต้องอาศัยความพยายามในการหาความรู้ในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การแสวงหาความยั่งยืนในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ความรู้ถึงกิจกรรมที่นำสู่การเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

8) การรับทราบข้อมูลในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง การรับทราบข้อมูลจากมหาวิทยาลัยในเรื่องการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การรับทราบข้อมูลจากหน่วยงานที่ร่วมรณรงค์ในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การรับทราบผลลัพธ์ที่ดีหากมีการร่วมรณรงค์ในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รับทราบข้อมูลในการปฏิบัติที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รับทราบข้อมูลกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการธนาคารขยะ

9) ความสำคัญของการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หมายถึง การให้ความสำคัญต่อการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญในกิจกรรมการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญหรือใส่ใจต่อข่าวสารในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

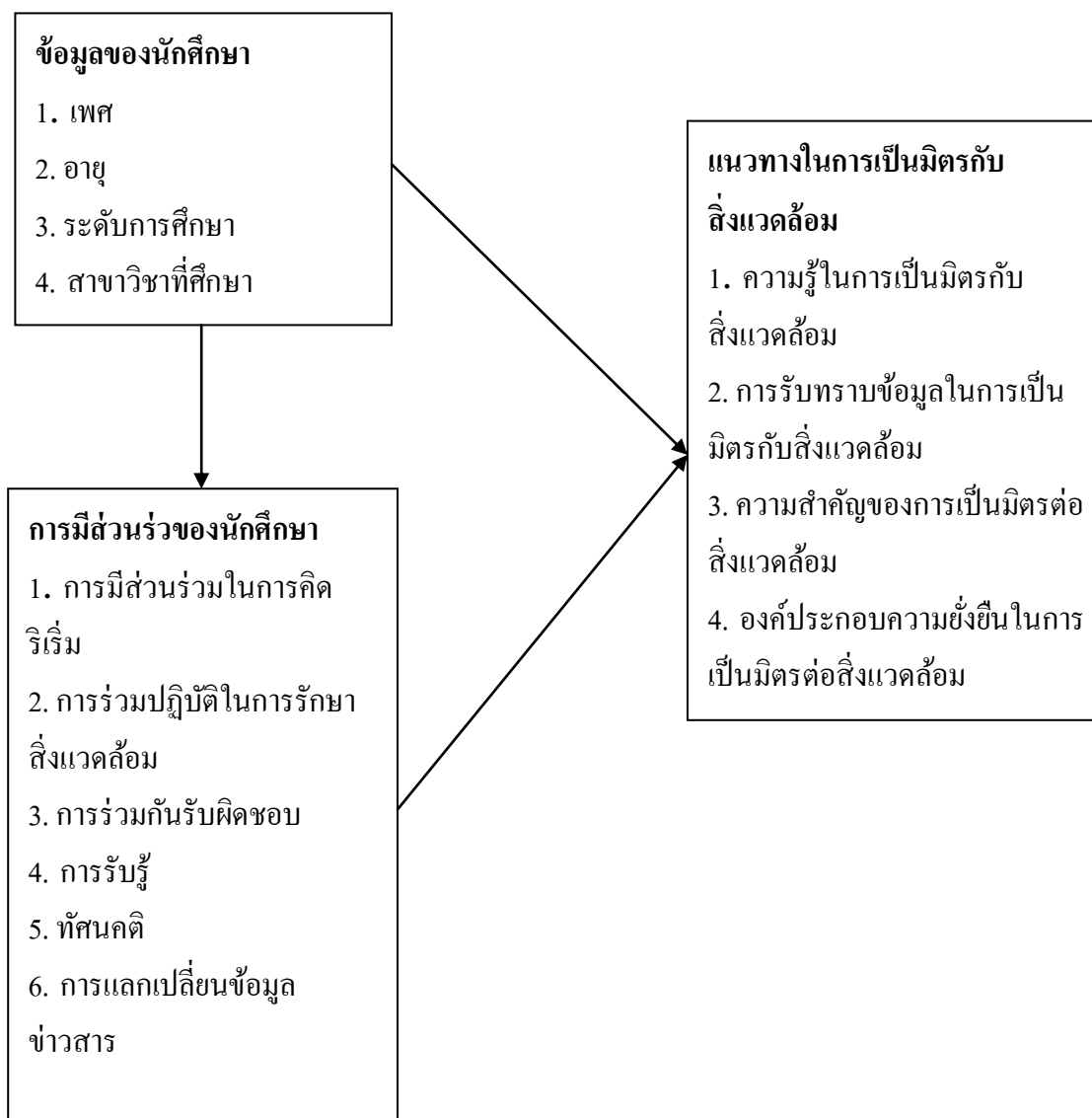
10) องค์ประกอบของความยั่งยืน หมายถึง สิ่งที่สามารถนำไปสู่ความยั่งยืนได้ ซึ่งประกอบด้วยความสะดวกในการร่วมกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การเห็นคุณค่าในการประหยัดต้นทุนค่าไฟฟ้า น้ำประปา เพื่อความยั่งยืน การสร้างจิตสำนึกในการร่วมเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลลัพธ์ของความยั่งยืน นโยบายของสถานศึกษาเพื่อความยั่งยืน

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (มหาวิทยาลัยสีเขียว) : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนคร และจะเป็นประโยชน์ดังนี้

- 1) เพื่อเป็นรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาแต่ละสาขาวิชา
- 2) เพื่อนำผลการวิจัย ไปเป็นแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของนักศึกษาให้มีมากยิ่งขึ้น
- 3) เพื่อเป็นแนวทางหรือแนวคิดวิธีการในการช่วยเสริมความรู้เกี่ยวกับการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อนักศึกษา

1.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1.1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย